

Stowarzyszenie Rozwoju Orawy jako pierwsze z partnerów projektu współpracy „Smak na Produkt” zgłosiło 4 produkty tradycyjne na Listę Produktów Tradycyjnych.

W dniu 5 marca 2012 roku w Urzędzie Marszałkowskim w Krakowie odbyło się spotkanie małopolskiej Rady ds. Produktów Tradycyjnych pod przewodnictwem wicemarszałka Wojciecha Kozaka. Celem spotkania były obrady dotyczące rejestracji produktów pochodzących z Orawy, zgłoszone przez Stowarzyszenie Rozwoju Orawy.

Przed złożeniem wniosków Stowarzyszenie musiało zgromadzić jak najwięcej dokumentacji potwierdzającej co najmniej 25-letnią tradycję tych potraw na Orawie. Pomagała w tym Pani Małgorzata Wójtowicz – etnolog z Muzeum Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej. Przeprowadziła kilkanaście wywiadów z orawskimi gospodyniami z Zubrzycy Górnej oraz Lipnicy Wielkiej. Zgromadzono również dokumentację fotograficzną oraz spis literatury opisujące spożycie tych produktów na Orawie. W efekcie do rejestracji zgłoszono:

- Sałatę po orawsku
- Chleb orawski na liściu kapusty
- Krzonówkę po orawsku
- Orawskie zawijarce weselne

Wszystkie cztery produkty zostały ocenione pozytywnie przez Radę. Jednocześnie członkowie Rady podkreślili bardzo dobre przygotowanie wniosków i dokumentacji. Na to wydarzenie Stowarzyszenie przygotowało również degustację produktów, które podawane były w tradycyjnych naczyniach przez dziewczyny w strojach orawskich. Degustację produktów umilała również kapela góralska, która specjalnie na tą okazję ułożyła przyspiewki.

Sałata po orawsku to zupa która do tej pory jest bardzo popularna i gotowana na Orawie. Jak sama nazwa wskazuje jej głównym składnikiem jest sałata gotowana na maślance bądź kwaśnym mleku. Podaje się ją z ziemniakami, które po obraniu maści się cebulą zasmażaną na maśle lub polewa całość szczypiorkiem zwanym na Orawie parzątką.

Chleb orawski na liściu kapusty to kolejny produkt zgłoszony na listę produktów tradycyjnych. To co go wyróżnia to przede wszystkim ziemniaki. Dodawanie ziemniaków do ciasta chlebowego spowodowane było najczęściej jak wspominają Informatorzy brakiem dostatecznej ilości mąki oraz próbą poprawienia jego smaku. Chleb ten piecze się na liściu kapusty. W Zubrzycy stosuje się do tego celu surowe liście, natomiast w Lipnicy Wielkiej najpierw się je suszy na zewnątrz.

Krzonówka po orawsku. Na Orawie a dokładniej w Zubrzycy Górnej podaje się tą potrawę gotowaną na bazie kwasu spod kiszanej kapusty, zwykle używany do gotowania kwaśnicy. Kwas pozyskiwano z beczki, w której kisiła się kapusta. Była to potrawa jak podkreślali Informatorzy wyczekiwana przez cały rok, bogata, bardzo odświeżająca. Gospodynie zwykle odkładały dość duże ilości mięsa po uboju świni, żeberka, szynkę wędzoną i suszoną pod powałą z tego mięsa gotowano wywar na owym kwasie spod kapusty. Dodatkowo ścierano na tarce ukopane korzenie chrzanu. Startym chrzanem posypywano zupę w garnku lub już nałożoną na talerzu wtedy każdy sypał sobie tyle ile lubił. Orawskie zawijarce weselne pojawiły się na Orawie na początku XX w., na weselach jako pierwsze znane ciastka. Były one dawane weselnikom jako podziękowanie za przyniesione na wesele produkty spożywcze, które służyły do urządzenia poczęstunku weselnego. Często wykonuje się je w kształcie rogalika lub chusteczki kiedy wszystkie rogi ciasta zlepią się u góry. Jako nadzienie stosowano twardą marmoladę wielowocową, rozrobioną z wodą, czasem mak, powidła albo twaróg na słodko z cynamonem (skórzicą).

Rada ds. Produktów Tradycyjnych ocenia wnioski o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych. Takie potrawy muszą być produkowane z zachowaniem tradycyjnych metod. Pozytywnie ocenione wnioski po spotkaniu Rady zostają przesłane do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które ostatecznie decyduje o wpisaniu na listę. Do tej chwili na Liście Produktów Tradycyjnych w Małopolsce znalazły się 53 produkty, co w porównaniu z innymi województwami jest stosunkowo niewiele. Jest to wynik zaskakujący, tym bardziej, że kuchnia małopolska ma się czym pochwalić.

W załączeniu link do strony ze spotkania z Rady 5 marca 2012 roku w UMWM
<http://www.malopolskie.pl/Wydarzenia/index.aspx?id=8576>